

Καπετάν Κωνσταντής Λαχανάς [1769 - 19 Δεκεμβρίου 1842]

Γονική Κατηγορία: [Ιστορική Βιβλιοθήκη](#)

Κατηγορία: [Ελληνική Επανάσταση 1821 - Σύσταση Ελληνικού Κράτους](#)

Δημοσιευμένο στις Παρασκευή, 19 Δεκέμβριος 2014 12:00

Από τον/την Δήμος Σάμου

Προβολές: 39

Ένας από τους σημαντικότερους στρατιωτικούς αρχηγούς και ήρωες της σαμακικής επανάστασης του 1821. Το πραγματικό του επώνυμο ήταν Φώκος. Το «Λαχανάς» ήταν παρωνύμιο, αλλά επικράτησε του πραγματικού επωνύμου. Ο Καπετάν Κωνσταντής Λαχανάς γεννήθηκε στο Πάνω Βαθύ το 1769. Γονείς του ήταν ο Γεώργιος Φώκος και η Κυριακή. Μικρός υιοθετήθηκε από τον θείο του Γιακουμή.

Σε νεαρή ηλικία ασχολήθηκε με τη θάλασσα και έγινε πλοίαρχος, ταξιδεύοντας αρχικά στα παράλια της Μικράς Ασίας. Αργότερα τα ταξίδια του έφτασαν μέχρι τη Συρία, τη Βόρειο Αφρική, τον Εύξεινο Πόντο και την Ιταλία.

Το 1798 ενόσω βρισκόταν στην Αίγυπτο κατετάγη στην Ελληνική Λεγεώνα του Ναπολέοντα και έλαβε μέρος στις μάχες που δόθηκαν εκεί από γαλλικά στρατεύματα. Μετά την αναχώρηση του Ναπολέοντα από την Αίγυπτο ο Λαχανάς επανήλθε στη Σάμο και έλαβε μέρος στους αγώνες για την κατάκτηση της προχοντικής εξουσίας, αφού τάχθηκε στο πλευρό της παράταξης των Καρμανιόλων, που επεδίωκαν την κατάργηση των παλαιών προεστών και τη διαφάνεια στη διαχείριση των δημόσιων οικονομικών του νησιού. (1806-1812).

Το 1812, όταν οι αντίπαλοι των Καρμανιόλων, οι Καλικάντζαροι, επικράτησαν στον Κοινό της Σάμου ο Κ. Λαχανάς καταδιώχθηκε και διέφυγε από το νησί για να σωθεί. Κατά τις περιπλανήσεις του έφτασε μέχρι Θεσσαλονίκη, συνδέθηκε δε με τον περιβόητο αρματωλό Νίκο Τζάρα, έγινε οπαδός του και πολέμησε μαζί του εναντίον των Τούρκων.

Ο Νικοτζάρας ναγνωρίζοντας την ανδρεία του Λαχανά τον έκαμε πρωτοπαλικάρο του. Μετά τον θάνατο του Νικοτζάρα ο τότε νομάρχης Θεσσαλονίκης Μπεκίρ πασάς που υπήρξε παλιότερα βοεβόδας Σάμου τον διόρισε κυβερνήτη του εκεί σταθμεύοντος αυτοκρατορικού πάρωνος. Μετά την απόλυση του Μπεκίρ πασά, παραιτήθηκε και ο Λαχανάς και επέστρεψε στη Σάμο ασχολούμενος με το αρχικό του επάγγελμα κυβερνώντας το ιδιόκτητο πλοίο του «Πυθαγόρας».

Τον Φεβρουάριο του 1819 μύηθηκε από τον Γεράσιμο Σβορώνο στη Φιλική Εταιρεία. Όταν κηρύχτηκε η επανάσταση του 21, ο Καπετάν Κωνσταντής υπήρξε ο πρώτος που συνήγειρε τους οπαδούς του και στις 18 Απριλίου 1821 κήρυξε την επανάσταση υψώνοντας τη σημαία στη θέση Πηγαδάκι Άνω Βαθέος, καλώντας όλους τους κατοίκους του Βαθέος να αγωνισθούν υπέρ της Πατρίδος. Στα τέλη Απριλίου 1821 έφτασε στη Σάμο ο Λογοθέτης Λυκούργος και ανέλαβε τη γενική αρχηγία του αγώνα στο νησί θέτοντας σε εφαρμογή το τοπικό πολίτευμα, τον «Στρατοπολιτικό Διοργανισμό της νήσου Σάμου». Ο Λυκούργος οργάνωσε την άμυνα του νησιού συγκροτώντας τέσσερις χιλιαρχίες στη μία των οποίων διόρισε τον Λαχανά χιλίαρχο. Υπό την ιδιότητά του αυτή υπεράσπισε το νησί και στις τρεις μεγάλες επιθέσεις που επιχείρησε ο τουρκικός στόλος το 1821, 1824, 1826 εναντίον της Σάμου.

Τον Ιούλιο του 1821 ο Λαχανάς εξασφάλισε την άμυνα των ανατολικών παραλίων και του λιμανιού του Βαθιού. Μετά την απόκρουση των Τούρκων επικεφαλής μικρού σώματος έβγαλε από τα βυθισμένα στη θάλασσα εχθρικά πλοία 33 τηλεβόλα, τα οποία μετέφερε στη Σάμο για την ενίσχυση της άμυνάς της. Στη συνέχεια εξεστράτευσε με άλλους 300 Σαμιώτες στη Μικρά Ασία όπου συνήψε μάχες και λαφυραγώγησε τουρκικές περιοχές απομακρύνοντας το ενδεχόμενο τουρκικής επίθεσης κατά της Σάμου. Το 1822 έλαβε μέρος στην εκστρατεία της Χίου. Μετά την αποτυχία αυτής της εκστρατείας και την καταστροφή της Χίου έλαβε μέρος σε ναυμαχία του ελληνικού στόλου κατά του τουρκικού έξω από τις Σπέτσες, όπου και ανδραγάθησε.

Τον Μάρτιο του 1823 επικεφαλής 600 ανδρών επέδραμε και πάλι κατά της Μικράς Ασίας λεηλατώντας τα παράλια από τη περιοχή του Τσαγίου μέχρι την Αλικαρνασσό. Στη Σάμο είχε έλθει σε αντίθεση με τον έπαρχο Κυριάκο Μώραλη ό οποίος τον συνέλαβε κατά προτροπή των πολιτικών του αντιπάλων και τον φυλάκισε, αλλά κατόρθωσε να δραπετευτεί και να σωθεί. Το 1824 αντίπαλοι του Λαχανά, φυγάδες από τη Σάμο μαζί με άλλους Ψαριανούς αποβιβάστηκαν κρυφά στη Σάμο με σκοπό να εξοντώσουν τον ίδιο και τους οπαδούς του. Πολιορκήσαν το σπίτι του στο Πάνω Βαθύ και το κατέστρεψαν, αλλά ο ίδιος κατάφερε να διαφύγει και να αποκρούσει με επιτυχία την επιδρομή των φυγάδων.

Στην μεγάλη εκστρατεία του τουρκικού στόλου κατά της Σάμου το 1824 ο Λαχανάς είχε διορισθεί από την Γενική Συνέλευση Γενικός Καπετάνιος του εν Σάμω Ελληνικού Στρατού και υπεράσπισε το νησί από τις περιοχές Μεσοκάμπου – Μολαΐμβραήμ, απ' όπου κανονιοβολούσε με επιτυχία τον τουρκικό στόλο που πολιορκούσε στενά τη Σάμο. Το 1825 επιχείρησε νέα επιδρομή κατά της Μικράς Ασίας. Την αυτή γενναιότητα έδειξε και το 1826 κατά εκστρατεία των Τούρκων εναντίον της Σάμου.

Το 1828, όταν στη Σάμο έφτασε ο Ιωάννης Κωλέτης ως Έκτακτος Επίτροπος Ανατολικών Σποράδων και καθ' όλη τη διάρκεια της καποδιστριακής περιόδου ο Λαχανάς διετέλεσε αρχηγός της Εκτελεστικής Δυνάμεως. Στη διάρκεια της Ελευθέρας Πολιτείας Σάμου (1830-1834) διορίστηκε από τον Λογοθέτη Λυκούργο στρατιωτικός αρχηγός. Στο τετραετές αυτό διάστημα οι Σαμιώτες επεδίωκαν την ένωσή τους με την Ελλάδα. Αφού αυτό δεν είχε αίσιο τέλος και στη Σάμο επιβλήθηκε το ηγεμονικό καθεστώς ο Λαχανάς μαζί με τους υπόλοιπους αρχηγούς της σαμιακής επανάστασης και πλήθος Σαμιών επέλεξε την αυτοεξορία από το νησί κι έτσι το καλοκαίρι του 1834 μετανάστευσε στην ελεύθερη Ελλάδα. Μαζί του αναχώρησε και η οικογένειά του. Από το Καρλόβασι μετέβησαν στη Μύκονο και από εκεί στο Ναύπλιο. Για τους Σαμιώτες μετανάστες η ελληνική κυβέρνηση παραχώρησε μια περιοχή στην Χαλκίδα για να εγκατασταθούν.

Η ελληνική κυβέρνηση αναγνωρίζοντας τους αγώνες του καπετάν Κωνσταντή Λαχανά τον διόρισε ταγματάρχη της Εθνοφυλακής με το ΒΔ 20/1834 και τον ετίμησε με τον Αργυρό Σταυρό του Αγώνος και το Χρυσό Σταυρό του Σωτήρος.

Ο Καπετάν Λαχανάς πέθανε στην Χαλκίδα στις 19 Δεκεμβρίου 1842. Η γενέτειρά του τιμώντας τον έχει τοποθετήσει στη θέση Πηγαδάκι την προτομή του.

Βασική πηγή για το βιογραφικό του σημείωμα το βιβλίο Βιογραφία του Σαμίου οπλαρχηγού Κωνσταντίνου Λαχανά υπό Ν. Σταματιάδου, Εν Σάμω 1906.

Πηγή: [Δήμος Σάμου](#)